

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Kärsämäen kunnan vuosille 2019-2023 laaditun strategian vision mukaan Kärsämäki on viihtyvyttä ja yrittäjyyttä edistävä, luova, reagoiva ja kansainvälinen sekä menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan vastuualueelle kuuluvia keskeisiä toimenpiteitä ovat:

Kärsämäen kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet tärkeysjärjestykseen asetettuna.		
Strateginen tavoite	Strategiamittarit	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
I Kärsämäestä brändi		
Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla Monipuolisesti somessa Tienvarsimainontaa	Paikkakuntakuvan laatu ja tunnettuus mediassa ja eri sidosryhmissä.	Monipuolista viestintää eri medioissa, toimistosihteerin on pääasiallinen viestijä. Paanutonttu näkyy tienkäyttäjille entistäkin enemmän.
II Laadukas maaseutuasuminen		
Asumisen kokonaispalvelu Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus Vuokra-asumisen kehittäminen Kyläasukasasumismahdollisuuksien hyödyntäminen Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Asumisen kokonaispalvelu: maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus, vuokra-asumisen kehittäminen ja kyläasukasasumismahdollisuuksien hyödyntäminen. Sekä luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Uusien asuntojen rakentaminen ja uudet konseptit, kuten asumalla omaan kotiin Kylätoiminnan ja järjestötoiminnan tukeminen kylillä.
III Keskipiste puolimatka		
Keskustaympäristön kehittäminen Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ Kyläasukasasumismahdollisuudet tienkäyttäjille Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	Keskustaympäristön kehittäminen, digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ. Kyläasukasasumismahdollisuudet tienkäyttäjille. Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet sekä liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	Pidetään nelostien varsi elävänä. Tarjotaan syitä pysähtymiseen, kuten skeittipuisto ja koiraparkki.
IV Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa		
Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen Kyläasukasasumismahdollisuuksien hyödyntäminen ja matkailussa ja matkailussa	Kulttuurista Kärsämäelle elämyksiä ja elinvoimaa ja kytkeytyy tiiviisti paikkakunnan kuvaan ja markkinointiin sekä matkailun ja palvelujen kehittämiseen ja kansainvälisten yhteyksien hyödyntämiseen. Lisäksi erilaiset käynnissä olevat	Ympärivuotisia kulttuuritapahtumia tulee olla edelleenkin tarjolla. Ammatti-taiteilijoiden näkyvyys myös opetuksessa. Matkailun kehittäminen ja palvelupaketin tuotteistaminen. Kuntien kulttuuritoiminta lain tavoitteena on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia

	hankkeet ja tilaratkaisut tukevat luovan alan yrittäjyyttä.	mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen. Kulttuurilla vahvistetaan väestön hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä luodaan edellytyksiä elinvoiman kehittymiselle
--	---	--

Valtuuston sitovuustaso

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
	-622 519	-743 457	-822 778	-823 351	-827 847

Toimielimen sitovuustaso

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
HYTE-hallinto	-81 088	-85 193	-80 195	-89 506	-90 561
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	-266 881	-301 973	-330 639	-323 697	-325 320
Liikunta- ja nuorisotoimi	-274 550	-356 291	-411 945	-410 149	-411 966

HYTE-HALLINTO

Kuntalain (1. §) mukaan kunnan keskeinen tehtävä on edistää kuntalaisten hyvinvointia. Terveyttä edistäviä päätöksiä tarvitaan kaikilta yhteiskunnan sektoreilta ja tasoilta. Kunnat voivat edistää kuntalaisten hyvinvointia hyvinvointijohtamisella, jolla tarkoitetaan väestön hyvinvoinnin näkökulmasta tehtävää strategista johtamista ja valittujen strategioiden toimeenpanoa. Toukokuussa 2011 voimaantullut uusi terveydenhuoltolaki tuo kunnille lisää velvoitteita väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia, nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot sekä määriteltävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet, joiden perustana käytetään kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosioittimia. Lisäksi kunnan eri toimialojen ja muiden kunnassa toimivien tahojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. (THL & STM 2011.)

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Tavoitteena laaja-alainen ja poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja johtamisen kehittäminen.	Hyvinvointisuunnitelmasta on tehty jo kuntakortti, jossa tavoitteet ovat konkreettisempia. Kyläkorttien toteuttaminen ja kuntalaisten osallistaminen
Tavoitteena hyvinvointitietojen hyödyntäminen toiminnassa.	Kyselyiden ja mittaristojen päivittäminen. Osallistuminen erilaisiin alueellisiin hyvinvointiverkostoihin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksessa jatkaminen.
Tavoitteena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamisen vahvistaminen.	Osallisuuden lisääminen ja palveluohjauksen kehittäminen.

HYTE-hallinto	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot	172				
Toimintamenot	-81 260	-85 193	-80 195	-89 506	-90 561
Netto yht.	-81 088	-85 193	-80 195	-89 506	-90 561
Poistot yhteensä	-69	-2 930	-1 020	-1 990	-1 780

KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Kirjasto- ja kulttuuritoimen vastuualueeseen kuuluvat seuraavat lautakuntaan nähden sitovat tulosyksiköt: kirjastotoimi ja kulttuuritoimi.

Kirjastotoimi

Kirjastotoimi sisältää kirjaston ja Saviselän lainausaseman.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Kirjastopalvelujen saatavuuden turvaaminen	Kirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisen tekemisen, työnteon ja virkistäytymisen tilan. Kirjasto on kunnan peruspalvelu, joka tarjoaa palveluitaan maksuttomasti kaikille kuntalaisille. Kirjastotila ovat esteetön, viihtyisiä ja yhteisöllisyyttä tukeva. Pääsääntöisesti kirjasto on avoinna talvella 39 tuntia ja kesällä 37 tuntia viikossa. Lisäksi kirjastossa on 6 tuntia viikossa itsepalveluaikaa. Vuoden 2023 aikana tavoitteena on aloittaa omatoimikirjasto toiminta. Saviselän lainausasema palvelee Saviselän koululla ja on avoinna 2 tuntia viikossa lukuvuoden aikana. Kirjakokoelmaa pidetään Tammenlehvässä ja se vaihdetaan säännöllisesti.
Lukemisharrastuksen edistäminen	Lasten ja nuorten kirjastotyö on yksi kirjaston painopistealueista. Kirjasto tarjoaa koululuokille kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta ja satutunteja pyydettyä. Lisäksi 1-6 luokkalaisia kannustetaan lukudiplomin suorittamisessa. Erilaisten teemojen sekä ajankohtaisten aiheiden ympärille kootaan kirjanäyttelyjä, sekä vinkataan ajankohtaista kirjallisuutta asiakkaille. Omasta kokoelmasta puuttuva materiaali kaukolainataan muualta. Kotipalvelua tarjotaan asiakkaille, jotka sairauden tai vamman vuoksi ovat estyneet käyttämästä kirjastoa.
Kokoelman kehittäminen	Kirjallisuutta hankitaan monipuolisesti, yhtenä painopistealueena lasten ja nuorten kirjallisuus. Joki.finna.fi verkkokirjaston kautta Joki-kirjastojen monipuolinen aineisto on asiakkaiden käytettävissä ja varattavissa. Kirjasto on mukana Joki-kirjastojen kuljetusrenkaassa, joten varatut kirjat kulkevat nopeasti. Kärsämäki on mukana Pohjoisen eKirjastossa, jossa tarjotaan Pohjois-Suomen kuntien asukkaille samat e-aineistot osana kirjaston palveluita.
Toiminnan aktiivinen kehittäminen	Kärsämäen kirjasto kuuluu Joki-kirjastojen yhteistyöryhmään. Kirjastoa kehitetään aktiivisesti osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin projekteihin ja hakemalla erilaisia kokeilu- ja kehittämisapurahoja yksin, sekä yhteistyössä eri kirjastojen kanssa.
Yhteistyö	Kirjasto toimii aktiivisesti yhteistyössä eri hallintokuntien, kirjastojen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Kirjastotoimi	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot	2 740	1 000	16 500	1 500	1 500
Toimintamenot	-231 592	-250 063	-291 651	-272 709	-274 332
Netto yht.	-228 852	-249 063	-275 151	-271 209	-272 832
Poistot yhteensä	-5 336	-7 000	-340	0	0
Mittarit/suoritteet	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Lainaa/as	11	12	12	12	12
Kirjastokäyntiä/as	14	13	14	15	15
Nettikäyntiä/as	3	3	3	4	4

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi vastaa monipuolisen kulttuuritarjonnan järjestämisestä kunnassa ammatillisesti pätevällä ohjauksella ja tukee järjestöjen järjestämiä kulttuuritapahtumia. Toiminnallaan kulttuuritoimi edistää kuntalaisten henkistä hyvinvointia ja viihtyvyyttä tarjoamalla mahdollisuuden taide-elämyksiin sekä vahvistaa kärsämäkisten kotiseutuidentiteettiä ja ylläpitää kulttuuriperinteitä. Kulttuuritoimi sisältää kulttuurin ja museon.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Monipuolisten kulttuuripalvelujen turvaaminen.	Kärsämäellä tarjotaan laaja-alaisia kulttuuritapahtumia ja vierailuesityksiä ympärivuotisesti.
Yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Jatketaan yhteistyötä kulttuuriosuuskunnan ja kulttuuriyhdistysten kanssa tapahtumatuotannossa ja koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisessa. Olemme mukana erilaisissa hankkeissa kuten

	Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke ja alueellinen kulttuurikeno-hanke.
Tuetaan lasten kulttuuria	Järjestetään tapahtumia myös koululla ja varhaiskasvatuksen piirissä.

Kulttuuritoimi	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot					
Toimintamenot	-38 029	-52 910	-55 488	-52 488	-52 488
Netto	-38 029	-52 910	-55 488	-52 488	-52 488

Mittarit/suoritteet	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Asukkaita	2 533	2 520	2 485	2 495	2 505
Kulttuuri ja yhdistys avustukset	12 197	13 000	13 000	13 000	13 000
€/as	4,8	5,0	5,2	5,2	5,2

LIIKUNTA- JA NUORISOTOIMI

Tilivelvollinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Liikunta- ja nuorisotoimen vastualueeseen kuuluvat tulosyksiköt: liikuntatoimi ja nuorisotoimi.

Liikuntatoimi

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Perusliikuntapalveluiden saatavuuden turvaaminen kuntalaisille	Liikuntapaikat toimintakunnossa läpi vuoden. <ul style="list-style-type: none"> - mahdollistetaan urheilukentän varaaminen ja vapaa käyttö kuntalaisille - lähiliikuntapaikan ylläpito - liikuntapaikkojen ylläpidon tarpeiden mitoittaminen - liikuntavarastot käytössä läpi vuorokauden koodilukoilla - elintapaohjauksen käynnistäminen, kuntosalivalmennus ja painonpudotusryhmä kuntalaisille
Seura- ja järjestötoiminnan tukeminen	Mahdollistetaan seuratoiminta avustuksilla ja otetaan heidät mukaan suunnittelemaan tulevaa. Järjestötapaamiset kunnan kanssa. Avustukset vastikkeellisia.
Aktiivinen toiminta nuorten ja lasten parissa	Lajikokeiluja, vertaisohjausta ja harrastamisen mahdollistamista <ul style="list-style-type: none"> - Liikuntatoimi mukana Harrastamisen Suomen mallin, Liikkuvan koulu toteuttamisessa. - Lajikokeilut <ul style="list-style-type: none"> o Mahdollistetaan harrastamisen jatkuminen vertaisohjauksen puitteissa - Harrastusten helppo löytäminen <ul style="list-style-type: none"> o Jatketaan harrastemessujen järjestämistä ja kootaan harrastus- ja kerho toiminta yhteen lukujärjestykseen

Liikuntatoimi	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot	199	100	100	100	100
Toimintamenot	-203 509	-261 705	-321 944	-322 732	-323 534
Netto	-203 310	-261 605	-321 844	-322 632	-323 434
Poistot	-59 870	-69 320	-78 700	-77 390	-70 410

(Iuvuissa 75% liikunta- ja nuorisotoimen hallintoa)

Mittarit/suoritteet	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Asukkaita	2 533	2 520	2 485	2 495	2 505
Uimahallipalvelut	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
€/as	8,1	8,3	8,5	5,4	8,4
Avustukset yhteisöille	16 764	19 250	19 250	19 250	19 250
€/as	6,6	7,5	7,8	7,7	7,7

Nuorisotoimi

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Seura- ja järjestötoiminnan tukeminen	Iso osa Kärsämäellä tapahtuvasta nuorisotyöstä tehdään seurojen ja järjestöjen toimesta. Varmistetaan että tämä tärkeä työ jatkuu, ja tuetaan seuroja ja järjestöjä sekä rahallisesti että tiedollisesti. Kunnan tulisi myös lisätä yhteistyötään molempien osapuolien kanssa, jotta tukeminen olisi tehokkaampaa.
Aktiivinen toiminta nuorten ja lasten parissa	Otetaan nuoret mukaan päätöksentekoon, ja luodaan Kärsämäelle nuorten näköistä toimintaa. Nuorisovaltuusto on tässä asiassa tärkeässä roolissa, ja nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään edelleen. Nuorisovaltuustosta on myös edustaja maakunnallisessa nuorisovaltuustossa. Otamme käyttöön kehittämisrahan, jonka käyttötarkoituksen saavat nuoret päättää itse. Kansainvälisyyskasvatusta saadaan Erasmus+ hankkeesta, jossa kuntaan tulee puoleksi vuodeksi nuori Europan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoistyöhön
Nuorisotilojen tehokas käyttö	Nuorisotiloja pidetään auki mahdollisimman paljon, ja siellä järjestetään erilaisia nuoria kiinnostavia tapahtumia. Nuoristoimessa otetaan käyttöön NuoDo, kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio- ja tilastointijärjestelmä. Tuotettavan tiedon avulla voidaan vaikuttaa nuorisotyön kehittämiseen, laatuun ja rahoitukseen sekä nuorisotyön palveluihin.
Yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa Ennaltaehkäisevä työ	Alueellisen nuorisotyön kehittämishanke on käynnistynyt ja Kärsämäen kunta on siinä mukana. Kokeilemme koulunuorisotyötä hankkeen kautta ja siitä saatujen kokemusten pohjalta kehitämme omaa nuorisotyötä. Yhteistyö eri kuntien välillä on tärkeää, näin voidaan mahdollistaa yhteisten tapahtumien ja toimintamallien suunnittelu ja toteutus. Etsivän nuorisotyön/ yksilövalmentajantyö jatkuu Jokilaaksojen nuorten tuki ry:n kautta, kuten myös TIME OUT –Aikalisä toiminta.

Nuorisotoimi	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot	48	0	24 120	0	0
Toimintamenot	-71 288	-94 686	-114 220	-87 517	-88 532
Netto	-71 240	-94 686	-90 100	-87 517	-88 532
Poistot	-92	-100	-80	0	0
<i>(luvuissa 25% liikunta- ja nuorisotoimen hallintoa)</i>					

Mittarit/suoritteet	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Asukkaita	2 533	2 520	2 485	2 495	2 505
Avustukset nuorisotoiminnalle	17 220	12 350	12 350	12 350	12 350
€/as	6,8	4,9	5,0	5,0	4,9